

R A D I O A V I S E N .

1 september 1941. - 508 dag etter okkupasjonen.

Lørdag var hovedstoffet i amerikanske og britiske aviser et forlydende fra Washington om at Finnland gjennem sin sendemann der, søkte U.S.A. om bistand til fredsforhandlinger mellom Finnland og Sovjet, på basis av landegrensen før den finsk-russiske krig 1939-40. Fljønt den finske legasjon i Stockholm dementerte forlydendet, antas det bestemt å være noget i det. Det hevdes at Finnland fører sin egen krig, for egne mål, og ingen alminnelig allianse har med Tyskland. Men de trodde på forholdsvis hurtig tysk seir. Dette hép er tilintetgjort, og hittil har den finske krig mot russerne denne gang kostet mer av fallne og sårede i to måneder enn den forrige krig på 3 måneder. Det skal også herske uenighet mellom finsk og tysk militærledelse i Finland, og forsyningene er et overmåte vanskelig spørsmål. Finnland får en hård vinter. "Manchester Guardian" skriver at fleste finner nok vilde foretrekke å komme bort fra det tyske våpenbrorskap. De vet at en Hitler-seir betyr et vasall-Finnland, og at bare nazismens undergang kan redde det demokratiske livsprincipp som er nordens stolthet og ære.

x
Det russiske kommunike inatt meddeler at det kjempes hårt langs hele fronten, men det gis ingen detaljer. Fra krigskorrespondenter i Russland blir det opplyst at det tyske press mot Leningrad er meget sterkt, de har særlig satt inn flyvåpenet. Men russerne gjør det samme, og tyskerne er ikke nærmere byen enn midt i ukon. Det antas at tyskerne nu vil nøye sig med å forsøke å beleire Leningrad, og å ødelegge industriområdet omkring byen. Etter at tyskerne i flere uker har forkjent inntagelse av Leningrad, Kiew og Odessa som nær forestående, kjemper de fremdeles hårt bare for nærmere sig disse byer. Langs fronten fredag ble det skutt ned og ødelagt 150 tyske fly, 24 russiske gikk tapt, heter det. De russiske motangrep på midtfronten fortsetter med held, og guerrillakrigen bak de tyske hovedlinjer erfremdeles meget virksom. De tyske transporter frem til fronten må ha panservogneskorte til stadighet, og det binder meget materiell.

I syd har tyskerne flere ganger forsøkt å slå pontohbroer over Dnjepr, men forgjeves, og tapene har vært 1000 ingeniørtropper. Russisk artilleri og flyvåpenet ødelegger et hvert forsøk. Tyskerne forsøker nu også her ad luftveien å ødelegge industriområdet øst for Dnjepr. Og selv om det selvskulde lykkes, har likevel den russiske kriegsindustri så veldige resurser og fabrikker andre steder fjernet fra det tyske flyvåpens rekkevidde, at det rekker langt. Frontlinjen nu synes å ville holde en tid, og tyskerne graver sig ned, og vinteren nærmer sig.

Tyskerne har nu innrømmet de s være tap i øst. Russerne har mistet 5 mill. mann, sier de. Tyskland bare tridjeparten, en og tre kvart mill. Fra dette tall er det ikke langt fra de 2 mill. russiske mener Tyskerne har tapt. De russiske tap er også store, men ikke større enn de tyske, hevdes det, heller mindre. Til sammenligning kan nevnes at Tyskland nu har mistet flere soldater på to måneder, enn i forrige verdenskrig i 2 år. Det er hensynsløs ofring.

x
I Iran har nu de iranske soldater trukket sig tilbake fra hele oljedistriket, og det er forhandlinger igang om okkupasjonsvilkårene ellers. Det antas at Russland og England nøyer sig med å holde de viktigste strategiske punkter besatt, og at iranerne forsvrig får stelle sig selv. De russiske tropper står nu bare 10 mil. fra Teheran, hovedstaden i Iran. De allierte disponerer nu jernbane til Kaukasus både fra Den persiske bukt og fra Tripolis i Syria (Middelhavet), og det kan sendes betydelige mengder materiell til Russland den vei.

x
I juli måned kastet englanderne 4 500 torn bomber over tysk område, det er en økning på 500 pct. fra januar. Igjennom var det dårlig flyveir, men Cherbourg blev hjemskikt kraftig. I dagelys igår ble det foretatt driftende angrep over Nord-Frankrike og tyske byer, med bombefly og akerfly i bølger. Enkelte førere var over Frankrike flere ganger igår ed sine angrep. Jernbaneknutepunkter og dokker og flyplasser og kystetterier ble skadet sterkt. Bremen ble bombet i dagelys med stratosrefly, og bombene rammet skipsansamlinger i havnen, mens flyet var trygt over all luftvernkanonade. I Middelhavet fikk Tripolis, Benghazi og Bardia en daglige runde, og bl.a. ble 4-5 fartøyer på op til 5000 tonn bombet i brand i Tripolis og ødelagt. Flyplasser i Sicilia og i Hellas ble også angrepet. Britiske ubåter har de siste dager senket 4 skip på fra 2000 til over 1000 tonn, skjønt de hadde sterke eskorter.

Tyskerne har oppgitt et hvert håp om invasjon i England dette året. De har frigitt de store mengder av franske lektene som var samlet i Kanaløyene. De trenges til innlandstransporten siden jernbanene er så ødelagt av bombarderingen fra britiske fly.

2.
Ryktene har i det siste hatt det travelt med Gøring. Nu har det imidlertid to ganger i den tyske frihetssender vort meddelt at han er innesperret på sitt slott, under sterk vakt. Fra andre kilder har vi tidligere meddelt at han var sterkt avsondret i et sinnsykeasyl og at ingen fikk besøke ham.

Etter forrige verdeneskrieg hadde Gøring nærværsammenbrudd og var en tid på sinnsykeasyl i Sverige. Om han intet er sinnsyk igjen, eller om han bare skal holdes avsondret på grunn av uenighet med der Führer er umulig for oss å vite.

x
Siden vi er ikke på personalia nevner vi litt om våre egne også. Den tidligere ombalte Fermann Nadsen begikk i sin formannstid i idrettslaget Djerv i Bergen, underslag på 2.000 kr., som føren dekket med å låne på en livspolise. Det er en interessant ebentent som har gitt oss historien. En annen avbomt meddeler at tidligere propagandaleder, Olov Farstad, har fått sparken, all sin nidijsjarnet til tross. Han har begått så mange svindlerier og brukt så meget av andres pengar, at det blev for meget, ennu for N.S. Og da må det ikke være så lite. Det er en almindelig iakttagelse at de fleste N.S.-medlemmer enten har svindlet, eller er trøende til å benytte første anledning til å gjøre det. Samtidig som de får en sykelig trang til å angi sine landsmenn til tyskerne og det tyskkontrollerte politi.

Her er en liten historie i den retning. Vi presenterer denne gang to av de tre frøknene Eiking, som har gjort sig bemerket de siste 8 dager. Den ene er ansatt hos tannlege Øverå. Han ble arrestert under rassiaen forrige uke. Den andre arbeider i Vestlandsbanken, og gjorde sig fredag bemerket med å melde radioavisen til Politiet. Si nu teller vi også politiet blandt våre interesserte leser.

De tre frøknene bor i Fredrik Stangsvei, og er til disposisjon for vernemakten.

x
Forrige uke kom "Meteor" nordfra med en last sårede fra fronten i øst. De blev sendt fra Bergen innover landet med 12 jernbane-sykevogner, og så forferdelig ut, mange. Det er en grufull krig. Tyskerne mangler læger nu, sies det, og som tidligere nevnt blir endog jødiske læger i Tsjekkia og Tyskland nu gjenopta praksis.

x
Det trenges materiell ved frontene. Nylig heiste de en av de største og beste Fanabiler og en Mildebil ombord på skip ved Festningskaien. Og omkring i bygdene er det nye hestemønstringer. Høsten må avløse motorvognene ved fronten i vinterfelttog, - og i mangel av benzin. Men det er synd på hestene våre.

x
Det har cirkulert en meddelelse her i landet om stillingen i Sverige da Tyskland åpnet felttoget mot Russland. Da ikke alle har sett denne, skal vi gi engi hovedpunkter. Søndag 22 juni fremsatte Tyskland bestemte krav i Stockholm, om transit av en stor tysk divisjon - 40 000 mann-nødlandingsret for tyske fly, reparasjons og hvilerett for tyske krigsskip i svenske havner ukontrollert bruk av svensk rikstelefondett til Finnland. Den tyske ministre Schnurre brukte ultimatum form i kravet, og Sverige fikk 2-3 dager til å tenke seg om det. Utenriksnevnden tok møte mandag, riksdaysgruppene tirsdag og riks dagen onsdag. Det viste seg sterkt uenighet blandt svenskene, høyre var især tyskvenlig stemt, og vilde etterkomme kravet, og dertil støtte Finnland på beste måte i krigen mot Russland. Finnenne fremsatte også etter tysk påkrav, en ønskeliste i Stockholm, og vilde gjerne ha Sverige som ikke krigførende partner, med forsyning av materiell og frivillige. Bondepartiet vilde også gi etter. Socialdemokratene og de liberale var imot. Det vippet i riks dagen, men kong Gustav støttet ettergiverne, og skal ha truet abdikasjon tillet landet sig avvisende til Tyskland. De svenske militæreksperter bedømte Russernes motstandskraft til i høyden å være 7-8 dager. En tysk seir var således å regne med, mente de. Dette bidrog til at ettergiverne fikk flertall med hensyn til transit og nødlandingsplasser. Men Per Albin Hanson, statsministeren, nektet plent ukontrollert bruk av rikstelefond og havner, og helt å gi slipp på svensk suverenitet. Sverige har ikke etterkommet krav om å opnøye kominternseksjonen i Stockholm, og ikke organisere frivillige korps til Finnland, skjønt Kreugers "Aftonblad" mente at Sverige skulle stille seg åpent sammen med Tyskland i kampen mot Russland. Men paradoksalt nok, samtidig hevdte streng nøytralitet i krigen. Men også Svenske presse var også litt forvirret en tid, men har nu fått sunnere omdømme, etter at russerne overrasket med en sterk og vellykket motstand mot det veldige tyske press. Bare det uredde "Göteborgs Handels och Sjøfartstidning" har hele tiden holdt klar linje, og bestemt hevdet økonomisk selvstendighet, og motstand mot tysk pågang. Bladet er en varmt talsmann for Norges frihet og nordisk samhold på demokratisk grunnlag. Vi skal huske at det ifjor var en litt uklar periode, og det samme blir tilfelle bak Kjølens rand, og at pendelen nu svinger i motsatt retning, i takt med frihetens hjerteslag.